

Jogerős döntés

F. J. médiavállalkozó megöletésének perújított ügyében

Az emberölés büntette miatt Gy. T. és társa ellen indult perújított büntetőügyben a Fővárosi Ítéltábla a mai napon kihirdetett ítéletével megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét. Gy. T. elsőrendű vádlott élet elleni cselekményét – az elsőfokon megállapított bűnsegédi alakzat helyett, az ügyészi fellebbezést ebben a körben alaposnak találva – felbujtóként elkövetett emberölés büntettének minősítette, és a szabadságvesztést eggyel enyhébb fokozatban, börtönben állapította meg. Az elsőfokon kiszabott büntetések tartamát azonban nem érintette, így a járulékos kérdések kisebb pontosításával a minden tekintetben megalapozott elsőfokú ítéletet egyebekben helybenhagyta. Ezzel az eljárás mindkét terhelten szemben jogerősen befejeződött. Gy. T. elsőrendű terhelten a törvény erejénél fogva legkorábban a büntetése háromnegyed részének kitöltését követően szabadulhat, míg másodrendű terhelten az életfogytig tartó szabadságvesztésből legkorábban 20 év letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

A Fővárosi Törvényszék a 2024. február 8. napján kihirdetett ítéletével Gy. T. elsőrendű vádlottat bűnsegédként elkövetett emberölés büntetében, míg P. T. másodrendű vádlottat felbujtóként elkövetett emberölés büntetében mondta ki bűnösnek. Az elsőrendű vádlottat 7 év, míg a másodrendűt életfogytig tartó fegyház fokozatú szabadságvesztésre és mindkettejüket 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy az elsőrendű vádlott a büntetés 4/5-öd részének, míg a másodrendű vádlott 20 év letöltését követően bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.

A bíróságnak abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az egykori VICO-birodalom tulajdonosának megölésében a vádlottak milyen szerepet játszottak. A vádirat szerint az ölési cselekmény elvégzésére az elsőrendű vádlott bízta meg a másodrendűt azzal, hogy a cselekmény végrehajtásáról gondoskodjon. A cselekményt végül a másodrendű vádlott által erre felkért harmadik személy hajtotta végre, akinek a bűnösségét e cselekmény miatt korábban a bíróság jogerősen megállapította. Jelen ügy két vádlottját az ügyészség felbujtóként, előre kitervelten, nyereségvágyból elkövetett emberölés büntetével vádolta.

A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az ügyészi vádtól eltérően azt állapította meg, hogy az elsőrendű vádlott – a sértett és a közöttük fennálló, kibékíthetetlen rivalizálás és ellentét miatt – kérte meg a másodrendűt „a probléma megoldására.” A másodrendű vádlottban már korábban kialakult annak szándéka, hogy a sértett megölésével oldja meg a problémát, és ebben az ötletében az elsőrendű csupán megerősítette őt azzal, hogy a megoldás ellen semmilyen ellenvetése nem volt.

A büntetéskiszabás körében a bíróság mindkét vádlott javára enyhítő körülményként értékelte a jelentős időmúlást, továbbá az elsőrendű esetében idős korát, azt, hogy nemzetközileg elismert köztevékenységet végzett, valamint büntetlen előéletét. Súlyosító körülmény volt mindkettejük esetében a leszámolás jellegű elkövetési mód, valamint az elsőrendű vádlott kitartó szándéka, a másodrendű esetében pedig a cselekmény többszörös minősülése is.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész az elsőrendű vádlott terhére a szabadságvesztés büntetés tartamának felemelése, valamint felbujtói minőségének megállapítása, míg a másodrendű tekintetében a feltételes szabadságra bocsáthatóság maximális tartamban történő megállapítása érdekében jelentett be fellebbezést. Az elsőrendű vádlott felmentése érdekében, védője felmentés, továbbá a tényállás téves megállapítása, anyagi és eljárási jogszabálysértés miatt jelentett be fellebbezést. A másodrendű vádlott az ítélet egésze ellen, elsődlegesen felmentés, másodsorban

enyhítés érdekében, míg védője a tényállás téves megállapítása, anyagi és eljárási szabálysértés okán elsődlegesen felmentést, másodsorban enyhítést célzóan fellebbezett.

A teljeskörű felülbírálat eredményeként a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék nem követett el olyan abszolút eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezte volna.

Az elsőfokú bíróság a tárgyalási határnapok egy részén valóban a másodrendű vádlott távollétében vett fel bizonyítást, az ekkor kihallgatott tanúk azonban az ő cselekvőségét semmilyen módon nem érintették, és a védője ezeken a határnapokon is mindvégig jelen volt. A másodrendű vádlottnak azonban 2022 őszétől az eljárás elhúzására irányuló szándéka ismerhető fel, a sorozatos, azonnali hatályú védőváltásait ugyanis rendre a tárgyalási határnapokat megelőzően időzítette. Ezzel előidézve azt a helyzetet, hogy a törvényszék által kirendelt és az ügyvédi kamara által kijelölt védő a 2022 év végi tárgyalásokra nem tudott felkészülni. Ez a tendencia a másodfokú eljárásban is tetten érhető volt, melynek eredményeként a másodrendű vádlottat a Fővárosi Ítéltábla előtti eljárásban a nyolcadik védő képviseli, és ennek okán maradt sikertelen a 2024 novemberére kitűzött négy határnap. A másodrendű vádlott és védője által sorozatosan előidézett – a büntetőeljárási törvény által jelenleg nem kezelhető – eljárásjogi helyzetekre tekintettel a másodfokú bíróság jelen esetben a védőbeszéd elmaradását sem ítélte olyan körülménynek, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megismétlését tette volna szükségessé. Az ítéltábla megállapította, hogy ezen védőváltásai mögött nem valós és elfogadható indokok, hanem kizárólag az eljárás elhúzásának szándéka állhatott. Az elsőfokú bíróság az ítélethirdetést megelőzően biztosította a védőbeszéd megtartásának lehetőségét, amely a védőnek nemcsak joga, de egyben kötelessége is, az új védő azonban nem élt ezzel a lehetőséggel, annak ellenére, hogy a védőbeszédre bizonyíthatóan felkészült. Az ítéltábla figyelembe vette azt is, hogy a másodrendű vádlott a saját védelmében és az utolsó szó jogán rendkívül hosszan adhatta elő védekezését, melynek egy részében a védője által megfogalmazott védőbeszédet olvasta fel, a törvényszék saját álláspontja kifejtésében semmilyen módon nem korlátozta őt. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a hatékony védelemhez való jog vizsgálatában a terhelt és a védő jogait együttesen kell szemlélni, arra az álláspontra helyezkedett, hogy a másodrendű vádlott védekezéshez való joga nem sérült, már csak azért sem, mert a védőbeszéd elmaradását visszaélészerű joggyakorlásával saját maga idézte elő. Nem találta megalapozottnak az ítéltábla az elsőfokon eljáró bíróság elfogultságával kapcsolatos védői kifogást sem, ugyanis a bírósággal szemben benyújtott kizárási indítványokat a törvényszék elutasította, a bíróság is úgy nyilatkozott, hogy nem elfogult, és ennek ellenkezőjére a rendelkezésre álló iratokból sem lehetett következtetni.

Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési és indokolási kötelezettségének magas színvonalon eleget tett. Minden, az ügyben releváns bizonyítékot beszerzett, azokat egymással összevetve, a logika szabályainak megfelelően értékelte és megalapozott tényállást állapított meg. A bizonyítékok rendkívül alapos és minden részletre kiterjedő elemzésével részletesen megindokolta, hogy a bűnösségüket tagadó vádlottak vallomásaival szemben miért az egyéb bizonyítékokra alapítva állapította meg a rájuk nézve terhelő ítéleti tényállást. A vádlottak bűnösségét kétséget kizáróan alátámasztották a vádlottak közötti beszélgetések hangfelvételei, tanúvallomások, szakértői vélemények, lefoglalással kapcsolatos iratok, híváslisták, az elsőrendű vádlott és a sértett közti konfliktusok alátámasztó bizonyítékok (keresetlevelek, újságcikkek, NAV iratok, kaposvári iratok), és az alapügy iratai.

A másodrendű vádlott szavahihetősége többször is megdőlt az eljárás során, azt állította ugyanis, hogy a sértett életét kioltó J. R-t nem is ismerte, holott ennek ellenkezőjét számtalan tanú, és jogerős ítélet is megerősítette, hogy már korábban ismerték egymást.

Az eljárás során az is megállapítást nyert, hogy a vádlottak bizalmi kapcsolatban álltak egymással, és Gy. T. elsőrendű vádlott tisztában volt P. T. másodrendű vádlott alvilági kapcsolataival. Ahogyan az is rögzíthető volt, hogy a másodrendű vádlott nem pénzért, hanem azért vállalkozott a bérgyilkos megbízására, hogy egymást segítsék.

A törvényszék tehát okszerűen következtetett mindkét vádlott bűnösségére, csupán az elsőrendű vádlott cselekményének minősítésében tévedett. Gy. T. elsőrendű vádlott nemcsak ráhagyó, passzív magatartást tanúsított, ugyanis Gy. T. elsőrendű vádlott beleegyezése nélkül P.T. másodrendű vádlott nem bízta volna meg J. R-t a sértett megölésével, tehát a választót tette függővé. Az elsőrendű vádlott a hangfelvételeken többször elismerte azt is társának, hogy tisztában van vele, hogy a sértett halála másodrendű vádlotthoz köthető, és az az ő érdekében történt. Mindezt erősítette az is, hogy 1997 őszén Gy. T. egy másik személyt is megbízott a sértett „likvidálásával,” akinek 6 millió forint előleget fizetett. Ez nem csupán szándékerősítő, pszichikai bűnsegédi magatartás volt az elsőrendű vádlott részéről, hanem a megöletési szándékot kiváltó felbujtói magatartás. Tekintettel arra, hogy a másodrendű vádlott harmadik személyt, egy másik perújítási eljárásban jogerősen elítélt J. R.-t bízta meg a végrehajtással, ő is felbujtóként felel a cselekmény elkövetéséért.

Az elsőfokú bíróság a bünteteskiszabási tényezőket maradéktalanul feltárta és azokat helyesen értékelte. A másodrendű vádlott a cselekmény elkövetésekor még büntetlen előéletű volt, az elsőrendű vádlott ugyancsak büntetlen előéletű, és vele szemben azóta sem indult más büntetőeljárás. Mindezekre és a belső arányosság követelményére tekintettel a velük szemben elsőfokon kiszabott büntetések súlyosítását az ítélőtábla nem tartotta szükségesnek, enyhítésre ugyanakkor a 27 éves időmúlás ellenére sem látott alapot, mivel a cselekmény annak idején súlyosan megzavarta a köznyugalmat. A P. T. másodrendű vádlotthoz köthető bűncselekmények a kilencvenes évek második felében komoly össztársadalmi felháborodást váltottak ki, és alapjaiban ingatták meg az állampolgárok biztonságérzetét. Gy. T. elsőrendű vádlott idős korára figyelemmel azonban lehetőséget látott az eggyel enyhébb végrehajtási fokozat megállapítására.

Budapest, 2025. április 10.

*Fővárosi Ítélőtábla
Sajtótitkárság*